

Geachte mevrouw Gonçalves-Ho Kang You,

Het Literatuurmuseum / Kinderboekenmuseum dankt u hartelijk voor de wijze waarop uw commissie inhoud heeft gegeven aan de visitatiedag en voor het rapport dat daarvan de weerslag is. We vonden het inspirerend en plezierig om met u en uw commissie van gedachten te wisselen over ons werk. Graag maken we van de gelegenheid gebruik op dit concept-rapport te reflecteren, c.q. kanttekeningen te plaatsen met het verzoek deze bij de vaststelling van uw rapport te betrekken. We doen dat in twee fasen: in de eerste plaats hebben we enkele feitelijke onjuistheden gesignaleerd, die we bij dezen graag corrigeren, en tevens gaf het rapport aanleiding tot enkele overwegingen en aanvullende interpretatieve vragen die we met u willen delen.

feitelijke onjuistheden

p. 5: hier wordt gesproken van drie organisatieonderdelen: het Literatuurmuseum, het Kinderboekenmuseum en het archief; er zijn echter twee entiteiten: archief en museum, op basis waarvan het museum georganiseerd is (afdeling Collecties en afdeling Publiekszaken en Tentoonstellingen). De organisatie spreekt ook van Literatuurmuseum / Kinderboekenmuseum (als één entiteit) in plaats van Literatuurmuseum én Kinderboekenmuseum, zoals de commissie doet.

Op p. 9 wordt opnieuw abusievelijk van drie rollen gewag gemaakt (Literatuurmuseum, Kinderboekenmuseum en archief), terwijl dat er twee zijn: museum en archief.

p. 9: Back Street (twee woorden) hoort bij het Literatuurmuseum niet bij het Kinderboekenmuseum

p. 9: 'Boekvinder' moet zijn 'Boekenvinder'

p. 10: 'De archieven van De Kom en Van Kempen zijn een goede aanwinst': Het archief van De Kom is geen recente aanwinst; het is al meer dan tien jaar in ons bezit. Mogelijk wordt gedacht aan de recent verworven literaire nalatenschap van Edgar Cairo.

p. 12: niet direct een fout maar een vraag: het bedrag van € 8 miljoen kunnen we niet thuisbrengen, waar verwijst u naar?

p. 12: 'De huidige fysieke bezoekerscijfers laten slechts een langzaam herstel zien': de aantallen kloppen wel, maar beslaan de jaren waarin het museum een significant deel van de tijd gesloten was. In 2022, een jaar waarin het museum de eerste drieënhalve week gesloten was, werd bijna het niveau behaald van 2018, en dat was het op één na hoogste bezoekersaantal ooit. Dat konden we op het moment van uw bezoek nog niet weten, maar op 10 november was al wel duidelijk dat het bezoekersaantal rond de 100.000 zou gaan uitkomen: van een langzaam herstel is dus geen sprake.

p. 19: 'de archieven van De Kom en Van Kempen': meervoud is hier correct, maar de fout van p. 10 wordt hier herhaald.

p. 19: Dit betreft een grensgeval tussen een feitelijke fout en een interpretatiefout. Wanneer u stelt dat diversiteit in Kinderboekenmuseum 'echter vooral het gevolg [is] van het feit dat schoolklassen het Kinderboekenmuseum bezoeken – waarvoor het museum geen afzonderlijke inspanningen ten aanzien van diversiteit doet' lijkt u te suggereren dat diversiteit in schoolklassen een min of meer toevallig bijeffect is dat het museum voor zijn bezoekersprofiel goed uitkomt. Het is echter andersom: er is iets gemaakt om het museum aantrekkelijk te maken voor een publiek waarbij diversiteit het meest vanzelfsprekend is en bij wie leesbevordering het meest effect heeft: de

jongsten. Het gaat hier inderdaad niet om een 'afzonderlijke inspanning'; het is juist *de kern van de inspanning*.

p. 23: dit is een verouderd programma; het juiste programma dat op de dag van de visitatie ter hand is gesteld, is als bijlage opgenomen.

Reflectie

Het Museum heeft met grote belangstelling kennis genomen van de observaties en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen. Het was voor ons goed om te zien dat de zaken waaraan de visitatiecommissie waarde hecht, ook in onze beleidvorming en onze museale praktijk een grote rol spelen. We zullen zowel in de nabije toekomst als bij het nadenken over de nieuwe huisvesting ons voordeel doen met de aanbevelingen.

Hierbij zij wel opgemerkt dat verschillende aanbevelingen een grote investering in tijd en geld impliceren, terwijl ook de zorg uitgesproken wordt voor de kwaliteit van het huidige beheer, juist vanwege de te geringe bezetting. Daarbij speelt tevens een rol dat het vinden van een nieuwe huisvesting veel tijd vraagt, waarvoor ook een beroep gedaan wordt op de huidige bezetting. Aanbevelingen omtrent nieuwe initiatieven zullen lastig opgevolgd kunnen worden zonder een extra middelen, vooral in de personele sfeer.

Ook het belang dat de commissie hecht aan de diversiteit van de collectie wordt gedeeld door het museum. Het advies om ons voor de acquisitie in 'overzeese Rijksdelen' te oriënteren is echter problematisch. De wens om ervoor te zorgen dat het 'rijke literaire erfgoed uit deze gebieden beter belicht kan worden', delen we. We kunnen en willen daarbij echter niet voorbijgaan aan bijvoorbeeld de Biblioteka Nashonal Kòrsou in Willemstad of het NAS in Paramaribo. Met deze instellingen wil het Literatuurmuseum / Kinderboekenmuseum samenwerken om het literaire erfgoed op bredere wijze te belichten. Concurreren lijkt ons niet goed.

In dit kader willen we tevens een voetnoot plaatsen bij uw observatie dat (p. 10) 'hedendaagse schrijvers met een niet-Nederlandse achtergrond [...] nog weinig vertegenwoordigd' zijn. We scharen dit niet onder feitelijke onjuistheden, want het klopt, maar in deze context komt de nadruk te liggen op 'niet-Nederlandse achtergrond', terwijl het even waar is voor hedendaagse schrijvers met een *wel*-Nederlandse achtergrond. Schrijvers die nu actief zijn, hebben veelal nog geen archief – en zo lang ze actief zijn, hebben ze maar hoogst zelden de neiging dat (deels) af te staan. Ontwikkelingen met betrekking tot diversiteit kunnen daarom niet anders dan met vertraging een effect in het archief krijgen (Dit geldt, uit de aard der zaak, voor elk archief.) Hopelijk ten overvloede: het belang van meer diversiteit in de collectie staat buiten elke discussie; en we zullen de adviezen zeker ter harte nemen, zij het mogelijk niet op precies de wijze die u beschrijft.

Andere belangrijke adviezen betreffen de manier waarop het museum naar buiten treedt. Dit betreft inderdaad een van de speerpunten van ons beleid – en we voelen ons aangemoedigd verder te gaan op de ingeslagen weg. Het advies om ons door potentiële doelgroepen te laten informeren en gebruik te maken voor klankbordgroepen, wordt sinds 2010 gevolgd: dit is de manier waarop Papiria tot stand kwam. Het werd ook gedaan bij de tentoonstelling over Annie M.G. Schmidt in 2018, en ook in elk stadium van het ontstaansproces van Back Street is gereflecteerd met de doelgroep: scholen en scholieren.

Tot slot zou het ons enorm kunnen helpen als u uw aanbeveling iets specifieker kunt formuleren. In de eerste helft van aanbeveling 1 vraagt u om een 'overkoepelende visie'. Een dergelijke visie is geformuleerd in het recentste beleidsplan, maar we leiden uit uw advies af dat die niet volstaat. Is het mogelijk de impliciete kritiek te expliciteren?

Afrondend: we willen u nogmaals danken voor de aandacht waarmee u het museum onder de loep heeft genomen en we voor de adviezen, aanbevelingen en suggesties voor verbetering. We zullen daar in de verdere ontwikkeling van het museum ons voordeel mee kunnen doen. Ik vertrouw erop dat u onze reactie op het concept bij de definitieve vaststelling zult verwerken. Op basis van de definitieve vaststelling zullen we onze finale reactie formuleren.

Met vriendelijke groet
en hoogachting,

Aad Meinderts,
directeur.

